

Prerez izvenkrmnega motorja TOMOS LAMO 06K

AVTORICA: Mojca Zver, Tehniški muzej Slovenije, mojca.zver@tms.si

V konservatorsko-restavratorski oddelek Tehniškega muzeja Slovenije smo letos dobili v delo 12 Tomosovih motorjev, namenjenih za razstavo Izvanbrodski motorji iz Kopra na Reki, ki jo bo jeseni organiziral Pomorski in zgodovinski muzej Hrvaškega primorja.

Predmet, na katerem sem opravila konservatorski-restavratorski postopek, je prerez izvenkrmnega motorja TOMOS LAMO 06K. Motor je enovaljni, dvotaktni in izhaja iz agregata zasnove Puch. Motorja Lamo 05K in 06K je Tomos leta 1962 izvažal v Švico, Švedsko in Finsko, zanj so se zanimali tudi v ZDA.

Pri podrobnem vizualnem pregledu predmeta je bil prerez izvenkrmnega motorja TOMOS LAMO 06K kot celota v dokaj slabem stanju. Na precejšnjem delu obarvane pločevine ter na nekaterih veznih delih je bila prisotna aktivna korozija. Površina je bila umazana in zamaščena. Ob restavriranju je bilo treba predmet razstaviti na posamezne dele in jih po končanem postopku zopet sestaviti v prvotno obliko.

Izvenkrmni motor po posegu (foto: Jaka Blasutto)

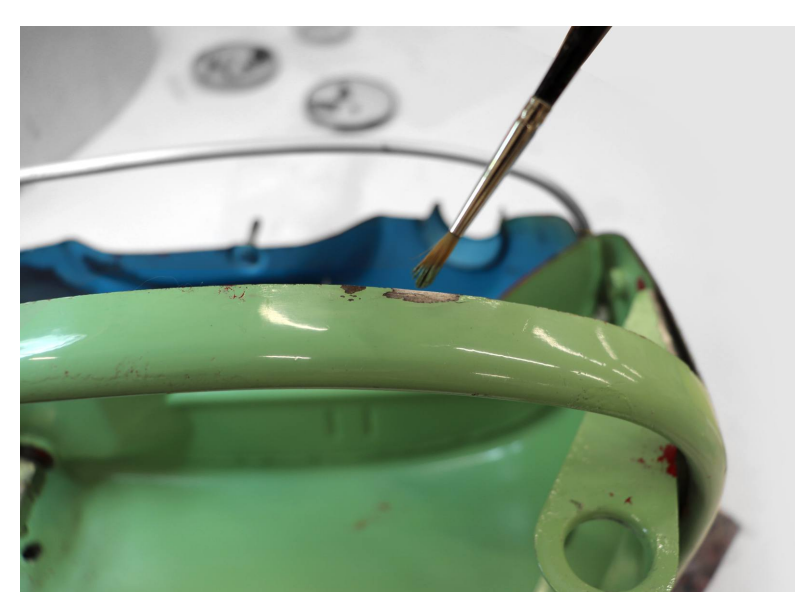
Obraznava tovrstnih predmetov nemalokrat terjaja poleg reševanja konservatorskih-restavratorskih dilem, tudi prefinjene veščine mehanske obdelave predmetov, poznavanje motoroznanstva ter uporabo fizične moči.

Ob konserviranju-restavriranju predmeta je bilo ob upoštevanju muzejske prakse v največji meri zadoščeno etičnim načelom stroke, hkrati pa je bila ohranjena estetska nota predmeta. Ko je motor Tomos Lamo 06K po konservatorsko-restavratorskih posegih postal muzejski predmet, naj bi se njegova prvotna namembnost spremenila iz uporabne v opazovano.

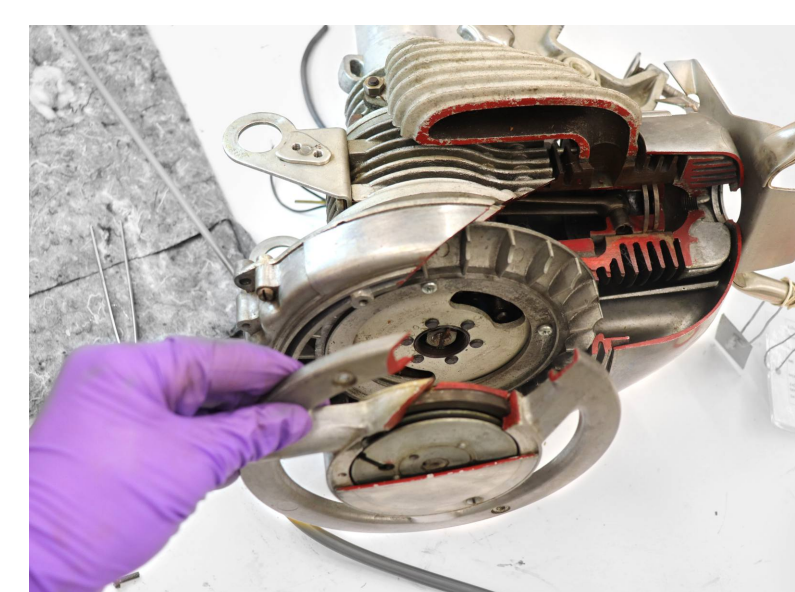
Glede na nematerialni oz. snovni vidik predmeta, ki se v tem primeru nanaša na njegov pomen in funkcijo, se prvotna namembnost predmeta že pred prekvalificiranjem v muzejski predmet ni spremenila. Že pred prihodom v muzej motor ni deloval, ampak je bil zaradi izobraževalnih namenov spremenjen v vizualno maketo, ki opazovalcu omogoča pogled v notranjščino predmeta in njegovih mehanskih delov. Primarna uporabnost tega predmeta je bila torej že prej izobraževalna in bo to funkcijo opravljal še naprej kot kulturna dediščina. V primernih muzejskih razmerah bo še dolgo ohranjal svojo vrednost muzejskega predmeta in omogočal nadaljnje preučevanje.

Izvenkrmni motor pred posegom

Retuširanje

Razstavljanje posameznih sklopov

Sestavni deli izvenkrmnega motorja med posegom